

Utbildningsinspektion i Thunmanskolan

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

1. Normer och värden
2. Kunskaper
3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete
6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde. Rapporten ger således inte en heltäckande beskrivning av all pågående utbildningsverksamhet inom enheten vid den aktuella tidpunkten.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter liksom jämförelser med jämförbara verksamheter är också betydelsefulla vid bedömningarna och för slutsatserna med krav på åtgärder och förbättringar. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Skolform	Antal elever/barn
Grundskola årskurs 5–9:	709

Thunmanskolan är belägen i Knivsta centralort och är kommunens enda skola med de senare åren i grundskolan (årskurs 5–9). Detta innebär skolskjuts för en stor del av skolans elever. Thunmanskolan tar även emot elever från tidigare årskurser i grundskolan när det gäller undervisning i praktisk-estetiska ämnen (Slöjd, Musik Bild samt Hem- och konsumentkunskap) och svarar även för språkvalet för elever i årskurs 6 i andra skolor.

Skolan ligger i ett område med villa och hyreshusbebyggelse. I närheten av skolområdet ligger Hälsans hus med idrottshall och simhall, där eleverna undervisas i ämnet idrott och hälsa.

Thunmanskolan har haft stort elevunderlag tidigare – drygt 1000 elever läsåret 1998/99. Elevsituationen då – med bl.a. anonymitet och risk för mobbning – resulterade i en uppdelning av skolan. Därmed skapades ett antal arbetsenheter som i dag är mer eller mindre självständiga och kan betecknas som skolor i skolan. Under denna tid har ledningssituationen varit turbulent. Inte mindre än fyra rektorer har tjänstgjort på skolan under de senaste fem åren. Skolans nuvarande rektor anställdes i januari 2003.

När det gäller Thunmanskolans organisation omfattar den vid besökstillfället fem arbetsenheter (ae) – en för årskurserna 5–6, tre för årskurs 7–9 (vertikalt organiserade årsvis) och en för Häradsvägen – ett för kommunen gemensamt skoldaghem ca 1 km från Thunmansskolan. Två arbetsenheter är delade i två arbetslag vardera. De övriga två enheterna är inte delade.

Skolan utgörs av flera byggnader. Elevernas undervisning är koncentrerad och lokaliserad till vissa delar av skolan i syfte att eleverna skall få en egen hemvist med egna uppehållsrum och skåp. I ett närliggande huskomplex – det s.k. Kulturhuset – disponeras speciallokaler för Teknik, Slöjd, Bild, Musik samt Hem- och konsumentkunskap. Här inryms även en cafeteria och en scen.

Genomförandet av inspektionen i Thunmanskolan

Skolverket sände den 13 juni 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektionsteamet med ansvar för Thunmanskolan har bestått av undervisningsrådet Pia-Lotta Fellke och experten Hans-Olof Hanselid. Besök i Thunmanskolan inleddes den 1 oktober och avslutades den 3 oktober 2003.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering till huvudmannen av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter

i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Thunmansskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem etc.

I Thunmansskolan genomfördes intervjuer med rektor, speciallärare, elevvårdsteam, tre lärargrupper och tre elevgrupper samt företrädare för föräldrar. Lektioner besöktes i samtliga årskurser med undantag av årskurs 9, eftersom eleverna var ute på PRAO. Besök gjordes även vid Häradsvägen.

Bedömning

Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanernas mål framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. I läroplanerna anges också att barn och elever skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön samt få ett reellt inflytande över utformningen av utbildningen. På samma värdegrund vilar verksamheten inom det offentliga skolväsendet för vuxna.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet med skolans värdegrund och läroplanernas mål att sträva mot.

Efter överläggningar i Thunmansrådet – skolans elevråd – görs vissa överenskommelser med elevföreträdarna vad gäller det dagliga arbetet i skolan – t.ex. arbetet mot klotter, ytterkläder i klassrummen, användningen av datasalen m.m. Ordningsreglerna är framtagna i varje arbetsenhet, diskuterade med och förankrade hos eleverna.

Eleverna tränas i att arbeta i demokratiska arbetsformer på olika nivåer. Den formella demokratin fungerar bra och eleverna ser resultatet av sitt inflytande. Enkäter uppger en mycket stor del av eleverna att de har möjlighet att påverka skolans verksamhet. Klassråd är organiserade i varje klass där man väljer ordförande och sekreterare. Två representanter från varje klass väljs till arbetsenhetens/arbetslagets elevråd/lagråd. De förtroendevalda är slutligen samlade i Thunmansrådet med en elev som ordförande. Rådet sammanträder en gång i månaden.

I övrigt har inga för skolan gemensamma resultat vad gäller arbetet med skolan värdegrund kunnat påvisas.

Sammanfattningsvis utövas elevinflytandet i enlighet med formella demokratiska principer på ett bra sätt såväl i skolan som helhet som i de enskilda arbets-

enheterna. Skolan som helhet har inte dokumenterat resultat beträffande värdegrundsarbetet.

Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Intern statistik för de nationella proven i årskurs 5 från år 2003 visar att drygt en tredjedel av eleverna inte når målen i svenska (1–2 moment) och att en försämring skett i jämförelse med föregående år. I såväl matematik som engelska är situationen något bättre. Ungefär en fjärdedel av eleverna når inte målen (1–2 moment) i dessa ämnen. I jämförelse med föregående år är tendensen positiv. Thunmanskolans resultat ligger under genomsnittet för hela kommunen.

Betygsstatistik från årskurs 8 vårterminen 2003 visar att endast 1,8 procent av eleverna inte når upp till målen för betyget Godkänd i basämnena svenska, engelska och matematik. För eleverna i årskurs 9 är motsvarande värde 4,8 procent. Utfallet är sämst i Engelska (8,3 %) och bäst i Matematik (1,7 %).

Statistik för årskurs 9 visar att Thunmanskolan hävdar sig väl i jämförelse med de sex samarbetskommunerna. Det genomsnittliga meritvärdet år 2002 (211 poäng) är ca 4 poäng över genomsnittet för hela kommungruppen och ca 6 poäng över genomsnittet för samtliga kommuner i landet. Andelen som inte nått målen i ett ämne är 13 procent (kommungruppen 8,8 procent) och i ett eller flera ämnen 26,3 procent (kommungruppen 25,4 procent). I Knivsta är behörighetsgraden till gymnasieskolan något högre (91 %) än i kommungruppen (89,5 %).

Sammanfattningsvis visar aktuell statistik över elevernas prestationer att resultatet är gott vad gäller eleverna i grundskolans högre årskurser. Jämförelsen med de sex likvärdiga kommunerna utfaller i stort sett positivt för Knivsta kommun. Den interna statistiken avseende de nationella proven i årskurs 5 ger däremot anledning för skolan att analysera de svaga resultaten i såväl absoluta termer som i jämförelse med övriga skolor i kommunen.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med föräldrar, barn, elever respektive de vuxenstuderande i arbetet med att forma en god miljö för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Få mobbningsfall har skett i Thunmanskolan under de senaste åren. Skolans "Handlingsplan vid kränkande särbehandling av elever" är daterad 2003-09-30. Den hänvisar först till vissa lagrum och ger en definition och beskrivning av begreppet mobbning. Skolans antimobbnings-team utgörs av en skolledare, kurator, skolsköterska och en lärare från varje arbetsenhet. Huvudansvarig och sammankallande är kurator. Två elever i varje klass fungerar som kamrattstöd-jare och får särskild utbildning enligt den s.k. Friends-idén (Friends är en internationell organisation med arbete bl.a. mot mobbning i skolan). Lärarna i teamet och kamrattstöd-jarna träffas kontinuerligt och rapporterar till antimobbnings-teamet. I handlingsprogrammet beskrivs hur ett mobbningsfall utreds och åtgärdas. Här ingår att kontakt alltid skall tas med föräldrarna. Kränkande behandling av annat slag än mobbning tas inte upp i planen, inte heller diskuteras mobbning i ett elev- och vuxenperspektiv. Handlingsprogrammet tar inte upp några aktiviteter vad gäller det förebyggande arbetet mot kränkande behandling.

Enligt lärarna är riskerna störst för mobbning i samband med elevernas resor till och från skolan. Då normalt inga vuxna övervakar skolskjutsarna är det svårt att förebygga mobbningen i detta sammanhang. Alla vuxna i skolan tar seriöst och allvarligt på tendenser till kränkande behandling. Lärarna upplever att de i stort sett under varje lektion måste kommentera elevernas språkbruk. Det fula språket har dock stävjats och språkbruket mellan eleverna har blivit allt bättre. Dock förekommer kränkande behandling på olika sätt i det dagliga umgänget. Enligt eleverna vet de var gränsen går för att en kamrat inte skall bli sårad.

Det finns ingen gemensam värdegrund för hela skolan. Däremot har varje arbetsenhet/arbetslag utarbetat sina egna mål kring begreppen Trygghet samt Inflytande och delaktighet – två av tre mål i Uppsalas skolplan som ligger till grund för skolans arbetsplaner för år 2003. Begrepp som frihet under ansvar, trivsel, arbetsglädje m.m. förekommer i beskrivningar av såväl mål som medel. Målformuleringarna är dock i flera fall otydliga.

Sammanfattningsvis är arbetet mot kränkande behandling och mobbning ett väsentligt inslag i Thunmanskolan och det genomförs på ett bra sätt. Handlingsprogrammet är väl disponerat men bör kompletteras med inslag om kränkande behandling i allmänhet och relationerna i detta avseende mellan lärare och elev. Målformuleringarna i arbetsplanerna bör ses över och tydliggöras. Hur man anger konkreta och mätbara mål i en målstyrd verksamhet och vad som kan betecknas som medel kan lämpligen tas upp i skolans kompetensutveckling för hela personalen. Det är en brist att skolan inte har gemensamma mål eller visioner som utgångspunkt för arbetet med bl.a. skolans värdegrund.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå målen skall främst utformas av de lärande och personalen. I förskolan och skolan skall detta ske i samverkan med hemmen. De nationella läroplanerna, andra statliga bestämmelser och kursplanerna ger dock också vissa anvisningar för arbetet. Det finns riktlinjer för stöd, betygssättning och utvecklingssamtal, utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid, etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper och färdigheter barnen, ungdomarna och de vuxna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att närma sig målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Thunmanskolans lokala arbetsplan för år 2003 utarbetades under höstterminen 2002. Någon fungerande arbetsplan, "som var framtagen i stor enighet" (Kvalitetsredovisning 2002) hade inte funnits tidigare. Trots bristen på enighet tidigare fick varje arbetsenhet i uppdrag av dåvarande rektor att utarbeta sin egen arbetsplan med utgångspunkt i Uppsala kommuns tre prioriterade utvecklingsområden – Trygghet, Inflytande och delaktighet samt Lärande i ett livslångt perspektiv. Rektor har framhållit att elever och föräldrar "inte haft någon särskilt stor insyn i arbetet".

Thunmanskolans arbetsplan utgörs av sex separata arbetsplaner – en av arbetsenheterna har planer för resp. arbetslag. De har samma disposition. Under de tre prioriterade områdena lyder rubrikerna – "Vägen till målet" och "Mål 2003". I en av planerna är ett mål följande: "Alla elever känner sig trygga i skolan" och ett av medlen ("Vägen till målet") är följande: "bedriva antimobbningsarbete. Vi har en aktiv och fungerande Friends-organisation med kamrattstödare". Detta är exempel på ett bra samband mellan konkreta, mätbara mål och medel – beskrivna med exempel från det dagliga arbetet. I andra exempel formuleras mål som snarast är att beteckna som medel och vice versa.

I resp. arbetsplan ges i regel exempel på hur undervisningen skall bedrivas. Här anges bl.a. att undervisningen skall

- göras varierad och tillgodose olika undervisningsstilar (ae 1),
- individualiseras (ae 2 Nordan och ae 3),
- ha ett varierande arbetssätt (ae 2 Östan),
- väcka lust och intresse (ae 4).

Vid de lektionsbesök som gjordes dominerade dock lärarinsatsen – läraren som leder undervisningen och med frågor och förklaringar försöker föra ämnet framåt. Klassrummet är möblerat med bord och stolar i riktning mot tavla och kateder. Eleverna följer undervisningen med hjälp av lärobok och studiehandledning. Enligt eleverna läggs liten tid på att informera om kursplanernas mål och betygskriterier. Inga grupparbeten, temastudier eller enskilda studier redovisades. I åtminstone en arbetsenhet beskrivs dock en strategi för temastudier med olika inriktningar, bl.a. "gymnasieförberedande" kurser. "Temastudierna är en väg att öka elevernas valfrihet och skapa möjligheter för eleverna att själva aktivt påverka sin studieprofil." framhålls i arbetsenhetens informationsmaterial.

Under innevarande läsår har temastudiet i denna arbetsenhet och i ytterligare en begränsats till en gång per vecka med ca 60–70 min. undervisningstid.

I slutet av vårterminen 2003 har samtliga arbetsenheter gjort en utvärdering av sin arbetsplan, bl.a. baserad på enkäter från elever och föräldrar. Samtliga har lämnat en skriftlig sammanställning. En genomgång av dessa sammanställningar visar att resp. arbetsenhet mycket systematiskt gått igenom mål och medel i sin arbetsplan och på ett konkret och enkelt sätt redovisat vad som genomförts, vad som saknas och vad som kan förbättras. Några exempel: ...”Vad gäller baskunskaperna har vi nått långt, men ej uppnått målet. Med mer resurser har vi nått längre...” ”89 procent av eleverna känner sig trygga i Nordan (ett arbetslag). Ingen känner sig otrygg enligt vår enkät.”... ”Ett föräldraråd har bildats. Rådet har haft tre möten, som bland annat har utmynnat i en obligatorisk kvällsföreläsning...”.

Elevernas inflytande över sitt eget lärande och undervisningen i klassrummet är begränsat. Enligt eleverna (år 5–7) styr läroboken i hög grad undervisningens planering och genomförande. Eleverna är obekanta med kunskapsmålen. Vid besöksstillfället var eleverna i årskurs 9 på PRAO. Detta kunde vara en orsak till att lektionsbesöken inte visade på andra arbetsformer än en i hög grad lärarstyrd undervisning.

Sammanfattningsvis finns det i Thunmanskolan en god grund för och ansats till en målstyrd undervisning. Man har visat en vilja till systematisering och utvärdering av undervisningsprocessen. Problemet är fortfarande splittringen inom skolan. Innehållet i arbetsplanerna pekar dock på att det råder ganska stor enighet kring vissa väsentliga principer i undervisningsprocessen. En övergripande bearbetning av arbetsplanerna med företrädare för de olika arbetsenheterna skulle kunna ge ett bättre underlag för ett gemensamt måldokument, som bestämmelserna i de statliga styrdokumenterna syftar till.

Det är väsentligt att eleverna på ett så konkret sätt som möjligt informeras om kursplanernas mål och betygskriterierna. Intrycket från lektionsbesöken är att undervisningen – även i de lägre årskurserna – baseras på lärobokens disposition och att litet utrymme ges för ett lärande med utgångspunkt i varje elevs förutsättningar, där elevens kunskapsutveckling följs och värderas av såväl läraren som – främst – eleven själv.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för barnomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre arbete. Sammantaget har dessa skyldigheter att se till att rätten till utbildning tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av målen och riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som tas upp vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

I Thunmansskolan har personalen fått uppleva ett flertal rektorsbyten under de senaste åren. Enligt lärarna har bristen på kontinuitet i ledarskapet lett till ad hoc-lösningar på olika områden, vilket inte skapat långsiktighet i det gemensamma, pedagogiska arbetet. Till detta kan läggas att en av skolans arbetsenheter baserar sin verksamhet på en idé, som innebär stor frihet i organisatoriskt, pedagogiskt och ekonomiskt avseende för varje arbetsenhet – en idé som man även försöker marknadsföra. Skolans rektor är medveten om detta och har ambitionen att på sikt skapa en gemensam plattform för skolans hela verksamhet, där det även skall finnas utrymme för alternativa vägar att nå gemensamma mål. Ett första steg har redan tagits. Under hösten har två studiedagar – av anslagna fyra – använts för att personalen med stöd av en extern konsult skall komma fram till en vision för skolans verksamhet och på sikt en gemensam arbetsplan. Intrycket från dessa studiedagar anses gott. Efter att ha arbetat i tvärgrupper, dvs. inte i arbetslagen, anser såväl skollädares som lärare att man på flera väsentliga områden i skolans verksamhet har likartade uppfattningar.

Ledningsfunktionen i Thunmanskolan utgörs av rektor och två biträdande rektorer samt arbetslagsledare, dvs. en ledningsgrupp på elva personer. För samtliga befattningshavare finns en skriftlig instruktion. De biträdande rektorerna är operativt ansvariga för var sina arbetsenheter och har därutöver vissa övergripande funktioner (elevvårdsteam, kvalitetsredovisning m.m.). Arbetslagsledarna ansvarar för utvecklingen inom arbetslaget och är länken mellan lärarna och rektor. Rektor har det övergripande ansvaret för bl.a. skolutveckling, personal, budget och resursfördelning.

Ledningsorganisationen är relativt ny. Enligt lärarna är det nära samarbetet med biträdande rektorerna positivt i förhållande till tidigare organisation. Såväl elever som lärare saknar dock rektor i det dagliga arbetet. Hur rektorsfunktionen kommer att se ut i framtiden är enligt rektor beroende av hela kommunens skolorganisation. Kommunen har ingen uttalad policy för rektorernas funktion.

Sammanfattningsvis bör ytterligare insatser göras från skollädares sida för att fortsätta skapa en gemensam vision och grund för det pedagogiska arbetet. Alla elever bör ha likvärdiga förutsättningar – oberoende inom vilket arbetslag/arbetsenhet de hamnar – i sina studier. Det är väsentligt att kommunen så snabbt som möjligt beslutar om skolorganisationen i stort i kommunen, så att såväl rektor som övrig skollädares vid Thunmanskolan får tydliga förutsättningar för den interna organisationen och för sina roller och funktioner.

Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Inom en viss utbildning skall det också finnas möjligheter för eleverna att individuellt göra val av kurser eller ämnen.

Granskningen gäller om möjlighet till utbildning ges i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

I Thunmanskolan finns de ämnes- och lokalmässiga förutsättningarna för att uppfylla läroplanens och kursplanernas krav. Lärarna har i mycket hög grad pedagogisk utbildning – till 100 procent i årskurserna 5–6 och till 93 procent i årskurserna 7–9. Antalet lärare (heltid) per 100 elever för hela skolan ligger under riksgenomsnittet – 7,7 resp. 7,9 tjänster. Besparingar i budget för 2003 har medfört en ytterligare minskning av lärartätheten.

Fyra elever med vissa funktionshinder går i Thunmanskolan. Förutsättningarna för att de skall få en likvärdig utbildning är goda. Praktiska arrangemang har gjorts i vissa klassrum och undervisande lärare har genomgått särskild utbildning vid Tomtebodan (numera Resurscentrum syn i Stockholm).

Sammanfattningsvis är andelen lärare vid Thunmanskolan med pedagogisk utbildning mycket god. Skolans förutsättningar för att elever med funktionshinder skall kunna nå grundskolans mål är goda.

Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Thunmansskolans organisation ingår ett par arrangemang som påverkar skolans resursfördelning när det gäller elever i behov av särskilt stöd. I en av arbetsenheterna har den s.k. lilla klassen sin hemvist. Den har existerat sedan läsåret 2000/2001. I dialog med elever och föräldrar har vissa elever i behov av stöd valt att gå i den lilla klassen, som skall ge möjlighet för eleven att utvecklas i en trygg grupp, få ett långsammare arbetstempo, mera stöd och arbetsro, dvs. få en i hög grad individualiserad undervisning. Vid besöksstillfället bestod gruppen av nio elever – två från årskurs 7 och sju från årskurs 9. Med undantag av ämnena Idrott och hälsa, Slöjd och Bild samt NO undervisas eleverna tillsammans och följer ett gemensamt schema. Eleverna är inte permanent placerade i gruppen utan kan återgå till sin ursprungliga klass. Flertalet elever har inlärningssvårigheter och är i behov av särskilt stöd. En lärare med specialpedagogisk utbildning och en assistent svarar för undervisningen. Resultatet är hittills positivt. Flertalet elever kommer att få betyget Godkänd i basämnena med undantag av Engelska.

På skoldaghemmet vid Häradsvägen går åtta elever från årskurserna 3–9. Upp-tagningsområdet utgörs av hela kommunen men rektor vid Thunmanskolan är ansvarig för utbildningen. Resurserna för skoldaghemmet anvisas centralt och ingår i Thunmanskolans budget. Enligt rektor har undervisningen vid Härads-vägen ännu inte hittat sina arbetsformer. Personalen vid Häradsvägen anser dock att verksamheten fungerar tillfredsställande mot bakgrund av elevsituationen och de stora behov av stöd som eleverna har.

Med hänsyn till de två stödarrangemangen och övriga resurser för stöd anses Thunmanskolan vara väl tillgodosedd i detta avseende enligt såväl skolledning som lärare. Vissa lärare ställer sig tveksamma till skoldaghemmet, medan den

lilla klassen anses vara en bra lösning. Med hänvisning till resultatet från de nationella proven i årskurs 5 och speciallärares arbetsfördelning är uppfattningen att stödet sätts in för sent. Enligt vissa lärare är även resurserna alltför koncentrerade till vissa arbetsenheter. Det framkom vidare vid besöket att det är vanligt att speciallärares undervisar eleverna individuellt eller i mindre grupp och sällan i anslutning till klassens undervisning.

Hur resurserna för elever i behov av särskilt stöd skall fördelas i kommunen som helhet är för närvarande föremål för diskussion inom rektorsgruppen och förvaltningen. Resultatet därav kommer enligt rektor att ligga till grund för eventuellt andra lösning av stödet inom Thunmanskolans organisation.

Sammanfattningsvis bedöms stödresurserna som tillfredställande för Thunmanskolan. De två specialarrangemangen inom Thunmanskolans organisation innebär stora insatser och är kostnadskrävande. Det ena arrangemanget påverkar resursfördelningen i hela kommunen och det andra fördelningen av stödinsatserna inom Thunmanskolan. Principerna och formerna för resursfördelningen bör i högre grad än hittills bygga på en övergripande professionell bedömning av stödbehovet i kommunen som helhet. Därefter finns det anledning för Thunmanskolans ledning att ingående diskutera och ta ställning till när och i vilka former samt inte minst med vilka metoder stödet skall ges i framtiden.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis visar inspektionen att Thunmanskolans verksamhet till stora delar fungerar bra och tillgodoser en utbildning i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan. Elevinflytandet utövas i enlighet med formella demokratiska principer på ett bra sätt såväl i skolan som helhet som i de enskilda arbetsenheterna. Aktuell statistik över elevernas prestationer visar att resultatet är gott vad gäller eleverna i grundskolans högre årskurser.

Mot bakgrund av inspektionens slutsatser finns det anledning att utveckla verksamheten inom följande områden

- styrning och ledning i syfte att skapa en gemensam vision och grund för det pedagogiska arbetet i en för skolan gemensam arbetsplan,
- utvärdering och dokumentation av hela skolans arbete med värdegrunden,
- analys av och diskussion om den totala stödresursens fördelning bl.a. mot bakgrund av utfallet av de nationella proven i årskurs 5,
- komplettering av handlingsprogrammet mot kränkande behandling med inslag om kränkande behandling i allmänhet och relationerna i detta avseende mellan personal och elever,
- tydliggörande av målformuleringarna i skolans styrdokument,
- elevinflytande och delaktighet i lärandeprocessen.

Varje skola skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av skolan. Kvalitetsredovisningen kan därmed bli ett värdefullt hjälpmedel för att utveckla och förbättra flera av ovannämnda utvecklingsområden.

Datum	Ort
2003-02-11	Stockholm

Hans-Olof Hanselid

Pia-Lotta Fellke